

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Rudé právo, Praha

2 0. VII. 1981

10 SP Osoba

Dalibor v Brně, Káťa Kabanová v Ostravě

Pro náročné, po všech stránkách vysoce exponované role nalezla nyní jedna z nejzávažnějších oper Bedřicha Smetany Dalibor optimální představitel v operním souboru Státního divadla v Brně. Vilém Příbyl při premiéře prvního obsazení znovu prokázal, že zůstává po stránce hlasové, herecké i zjevně nedostupným interpretem této jedinečné postavy. Jeho mužně znějící tenor doslova oslňuje měkce lyrickými kantilénovými legáty zářivých výšek. Vedle slavného vstupního výstupu, hymnické Písně svobody i vrhého dvojzpěvu s Miladou zazní jako emocionální kontrast jeho skvělé, citlivě tlumené vysoké »h« v závěru díla. Brno má však ještě další dva nadějně, hlasově solidně disponované Dalibory: Jiřího Olejníčka a Leo Mariana Vodičku.

V hlasově vypjaté, herecky složitě Miladě splňuje Magdalena Blahušáková všechna očekávání. Radí se čestně po bok našich nejlepších soudobých interpretů této role. Sympatický pár lidových milenců, zanícených pro Dalibora a jeho společenskou i lidskou pravdu, vytvářejí hlasově kultivovaně a herecky fundovaně Vladimír Krejčík (Vítek) a Jaroslava Janská (Jitka). Hluboce

lidským, hlasově jadrným žalářníkem Benešem je Josef Klán, drsným Budivojem Jiří Přichystal. Zřetelným překvapením představení je hlasový i herecký výkon Pavla Kamase, který propůjčuje svému králi Vladislavovi měkce sytý, mužně sonorní baryton, královskou vznešenost i hluboký lidský cit.

Orchestr zní v nastudování Jiřího Pinkase plasticky, přičemž citlivě ponechává prostor pro výkony sólistů i sboru, který patří k dalším kladům představení (sbormistr Josef Paňčík). Režisér Václav Věžník usiluje spolu s výtvarníkem scény J. A. Šálkem o dramaticky sevřený výsledný tvar, který za pomoci točny umožňuje rychlé přestavby při otevřeném opone i pohybové komponování orchestrálních mezíher. Také snaha o jisté netradiční zcivilněné postav a dějů na inscenaci je patrná. Jejím jediným otazníkem je z hudby zřejmě náznakově milostně splynutí Dalibora s Miladou v žaláři, které v tomto režijním pojetí zůstává pouze verbální. Kostýmy Jana Růžičky dotvářejí symbolicky dobovou atmosféru. Dalibor, interpretovaný brněnským souborem, znovu prokázal svou nestárnoucí životnost.

Jako Tolstého Kareninová a Maslovová, Leskovova Izmajlovová a Puškinova Taťána se i Káťa Kabanová stává obětí dusného ruského polofeudálního poloměstáckého prostředí a jeho pseudomorálky; svůj zoufalý pokus o citový únik zaplatí životem.

V Ostravě, rodném Janáčkově kraji, promlouvá jeho dílo obzvláště živě, vroucně a naléhavě. Ostravští umělci k němu mají již tradičně vžitý osobní vztah, přecházející z generace na generaci. Dokladem toho je i nová ostravská inscenace Káti, v níž se zcela shodli dirigent Václav Návrat, hostující režisér Ilja Hylas, výtvarník scény Vladimír Šrámek i hostující výtvarník kostýmů Josef Jelínek. Výsledkem je vzácně jedolitě, typicky janáckovské představení, postavené — hu-debně i jevištně — na základním drastickém kontrastu Káti se světem zla a nenávisti. Inscenace působí velmi sympaticky vzácnou vyvážeností všech výkonů, z nichž jmenujme za všechny ostatní Kátu Hany Málkové, Borise Michaela Kozelského, Tichona Lubomíra Procházky, Kabaníchu Bohuslavy Návratové, Dikoje Jiřího Paderty, Kudrjáše Ladislava Malínka a Varvaru Věry Malíčkové.

Obě představení vyvolala zasloužený ohlas u obecnosti.

□
Leoš Janáček zhudebnil v Kátě Kabanové Ostrovského drama Bouře.

JOSEF PÁVEK